

ECDC: Ekspertise inden for forebyggelse af og kontrol med overførbare sygdomme

Det Europæiske Center for Forebyggelse af og Kontrol med Sygdomme (ECDC), som blev oprettet i 2005, er et EU-agentur, som har ansvaret for at styrke Europas forsvar mod overførbare sygdomme. Det har hjemsted i Stockholm i Sverige.

Det er ECDC's mission at identificere, vurdere og formidle oplysninger om eksisterende og nye sundhedsrisici for mennesker fra overførbare sygdomme og at støtte og bistå med at koordinere EU-landenes beredskabs- og indsatskapacitet.

© Det Europæiske Center for Forebyggelse af og Kontrol med Sygdomme, 2011.

ISBN 978-92-9193-245-0

doi:10.2900/39657

ECDC: Ekspertise inden for forebyggelse af og kontrol med overførbare sygdomme

Indholdsfortegnelse

ECDC – hjælper med at redde liv	3
Støtte til beredskab og indsats – vi er klar, når der er behov for det	4
Overvågning – vi indsamler og analyserer dataene	8
Videnskabelig rådgivning – dokumentation for handling	10
Folkesundhedskapacitet og formidling – vi lytter og reagerer	14
ECDC's sygdomsprogrammer – det dækker vi	18
Overførbare sygdomme – nogle af de største trusler	20
Sådan kan du blive involveret	22
Nøglefakta om ledelse	24
Samarbejde med partnere	26

»ECDC's medarbejdere er fagfolk inden for sundhedssektoren og forsøger derfor at beskytte og forbedre folks sundhed. Vi bestræber os på at have den nødvendige ekspertise, fordi vi mener, at folkesundhed er vigtig.«

Marc Sprenger, direktør for ECDC

ECDC — hjælper med at redde liv

Vi ved noget om overførbare sygdomme. Vi skal være årvågne og effektive, fordi meget afhænger af os. De europæiske regeringer forstår, at overførbare sygdomme ikke respekterer landegrænser, og at der derfor konstant er behov for at overvåge og vurdere risici, så der kan opstilles et stærkt og pålideligt forsvar for alle europæere.

Vores videnskabelige arbejde er tæt forbundet med det arbejde, der foregår i sundhedsministerierne, i de nationale folkesundhedsinstitutter, i folkesundhedsforskningen og hos ledere og fagfolk i alle de europæiske lande, som vi dagligt er i kontakt med, udveksler oplysninger med og giver analyser, vejledning og teknisk støtte.

Arbejdet med at beskytte Europa mod overførbare sygdomme sker ikke af sig selv. ECDC bygger på velkoordinerede varslings- og indsatsystemer, streng, uafhængig videnskabelig dokumentation og analyse, kapacitet til hurtigt og beslutsomt at iværksætte en indsats og kommunikationsekspertise til hurtigt at levere pålidelige oplysninger til dem, der har behov for det. Alle ECDC's centrale og udgående aktiviteter er organiseret, så de støtter og styrker disse vitale folkesundhedsfunktioner med henblik på at tilføre de landestyrede indsatser værdi, især i tider med økonomiske begrænsninger, og dermed kan være med til at redde liv.

ECDC er et videnskabeligt og teknisk agentur, ikke et politisk organ. Vores rolle er at give Europa-Parlamentet, Europa-Kommissionen og de nationale politiske beslutningstagere på sundhedsområdet den nødvendige rådgivning og dokumentation til at kunne agere for at beskytte folkesundheden.

Det er noget helt særligt at arbejde her hos ECDC. Ikke bare fordi vi er i forreste linje med hensyn til forebyggelse af og kontrol med overførbare sygdomme i Europa, men især på grund af den begejstring, mangfoldighed og professionalisme, der er i vores team.

ECDC er unikt. Vi er stolte over, at vi er i centrum af Europas store netværk af dedikerede folkesundhedsspecialister, videnskabsfolk, mikrobiologer og epidemiologer — over 10 000 i alt — som samarbejder med os og andre partnere, som f.eks. WHO, om at beskytte folk mod trusler fra overførbare sygdomme. Vi arbejder hårdt på at finjustere disse indsatser, så de fortsat er værdige til Europas tillid og støtte.

Med denne brochure vil jeg gerne give dig mulighed for at få mere at vide om, hvordan vi arbejder, hvad vi laver, og hvad vi kan tilbyde.

Marc Sprenger, direktør for ECDC

ECDC's medarbejdere mødes dagligt for at overvåge sygdomsudbrud.

Støtte til beredskab og indsats — vi er klar, når der er behov for det

Hver morgen mødes ECDC's eksperter i kriseberedskabscentret EOC, der er nerven i EU's varslings- og indsatsystem, Europa-Kommissionens sikre meddelelssystem, som har forbindelse til sundhedsmyndighederne i Europa og andre relevante aktører. På dette daglige møde gør ECDC's medarbejdere følgende:

- overvåger nattens nyheder og opdateringer om udbrud af overførbare sygdomme i Europa og rundt om i verden
- drøfter og gennemgår tegn på mulige nye udbrud, som er fundet ved at scanne medierne, og fra direkte rapporter fra epidemiologer og sundhedsmyndigheder over hele verden
- vurderer hurtigt den sandsynlige betydning af eventuelle nye trusler
- gennemgår anmodninger om oplysninger fra landene
- registrerer status for igangværende aktiviteter med henblik på at begrænse spredningen af aktuelle udbrud
- udveksler information, erfaringer og videnskabelig rådgivning med medlemsstaterne og Europa-Kommissionen.

Efter mødet formidles relevante data og rådgivning ud til fagpersoner inden for folkesundhed og til offentligheden.

Siden ECDC blev oprettet i 2005 er dets beredskabs- og indsatsystemer løbende udviklet og forbedret gennem rådgivning fra uafhængige eksperter fra alle EU-medlemsstater og lande uden for EU, gennemgået af styrende organer og afprøvet under globale og regionale simulations-

øvelser, og de har været anvendt i det virkelige liv. Det er lige så vigtigt at være forberedt på kriser som at reagere på dem, når de opstår. ECDC investerer meget i at hjælpe medlemsstaterne med at oprette egne alarmcentre og styrke beredskabet på nationalt niveau.

Epidemiologiske oplysninger — scanning af horisonten for tidlige tegn på problemer

En af ECDC's stærke sider er centrets evne til hurtigt at opdage og reagere på trusler fra overførbare sygdomme. ECDC har udviklet en sikker webbaseret kommunikationsplatform (EPIS), som gør det muligt at udveksle tekniske oplysninger og varslinger om udbrud af overførbare sygdomme internationalt.

Epidemiologer og mikrobiologer, som arbejder med forskellige sygdomsområder, kan via EPIS advare kolleger i andre lande om hastesager og dele deres synspunkter og videnskabelige analyser i onlineforummer.

Fødevarerbårne sygdomsudbrud

ECDC har støttet og fremmet flere multinationale undersøgelser af udbrud af fødevarerbårne sygdomme, som er opdaget gennem netværket for fødevarer- og vandbårne sygdomme og zoonoser. Disse samarbejdsaktiviteter resulterede i hurtig og effektiv informationsudveksling mellem relevante partnere og involverede fagfolk inden for folkesundhed og sundhedsmyndighederne i medlemsstaterne samt vigtige aktører på EU-niveau som det hurtige varslingsystem for fødevarer og foder (RASFF) og Europa-Kommissionen. Som følge heraf blev forurenede madvarer i medlemsstaterne hurtigt trukket tilbage, hvilket har beskyttet forbrugerne over hele Europa.

Migration og overførbare sygdomme

Spørgsmålet om migration og sundhed har stået højt på EU's dagsorden i de senere år. EU's politiske engagement ses af de politiske instrumenter, som skal sikre, at migranter har adgang til sundhedspleje, og af Europa-Kommis-sionens europæiske sundhedsprogram 2003-2008 og det andet handlingsprogram for sundhed 2008-2013. Sidstnævnte omfatter projekter om ulighed i sundhedsvæsenet, migranternes sundhedsstatus og byrde fra overførbare sygdomme samt modeller for at levere sundhedspleje til illegale migranter. ECDC har også i flere år investeret ressourcer i at forbedre forståelsen af forholdet mellem migration og folkesundhed. Der kan imidlertid gøres mere for at imødekomme migranternes sundhed og behov for sundhedspleje. I de kommende år vil ECDC forbedre overvågningen af overførbare sygdomme for at sikre, at forebyggelses- og kontrolprogrammerne kan rumme skiftende migrationsmønstre og epidemiologi for overførbare sygdomme og for at sikre, at sundhedsvæsenet er lydhørt over for migrantbefolkningernes konkrete behov.

Flere mennesker end nogensinde flytter sig.

»Folk her er meget begejstrede! Personalet repræsenterer regionens mangfoldighed, og for mig personificerer de den fantastiske idé bag EU, som er fredeligt samarbejde.«

Andrea Ammon, vicedirektør

Overvågning – vi indsamler og analyserer dataene

Overvågning af overførbare sygdomme er en kerneopgave i ECDC. Vi indsamler, evaluerer, analyserer og formidler relevante videnskabelige og tekniske data. Det sker gennem det europæiske overvågningssystem kaldet TESSy. TESSy giver de europæiske lande videnskabeligt dokumenteret information om overførbare sygdomme, så landene kan forbedre deres indsats og gøre den mere målrettet.

Overvågning er en opgave, vi deler med medlemsstaterne og de mange eksperter og folkesundhedsinstitutter, som bidrager til databaserne. EU-lovgivningen kræver, at alle lande rutinemæssigt skal rapportere overvågningsdata til ECDC vedrørende en aftalt liste med 49 overførbare sygdomme og rapportere udbrud, som kan brede sig til andre EU-lande.

Databasen omfatter og integrerer oplysninger fra mange tidligere adskilte sygdomsspecifikke dataovervågningsnetværk. Det har forenklet adgangen til europæiske data for overførbare sygdomme og skabt et enkelt kontaktpunkt.

ECDC indsamler og analyserer de epidemiologiske data og udarbejder rapporter, som både giver en EU-oversigt og værdifulde og relevante sammenlignelige oplysninger for de enkelte medlemsstater.

TESSy: en guldgrube af oplysninger

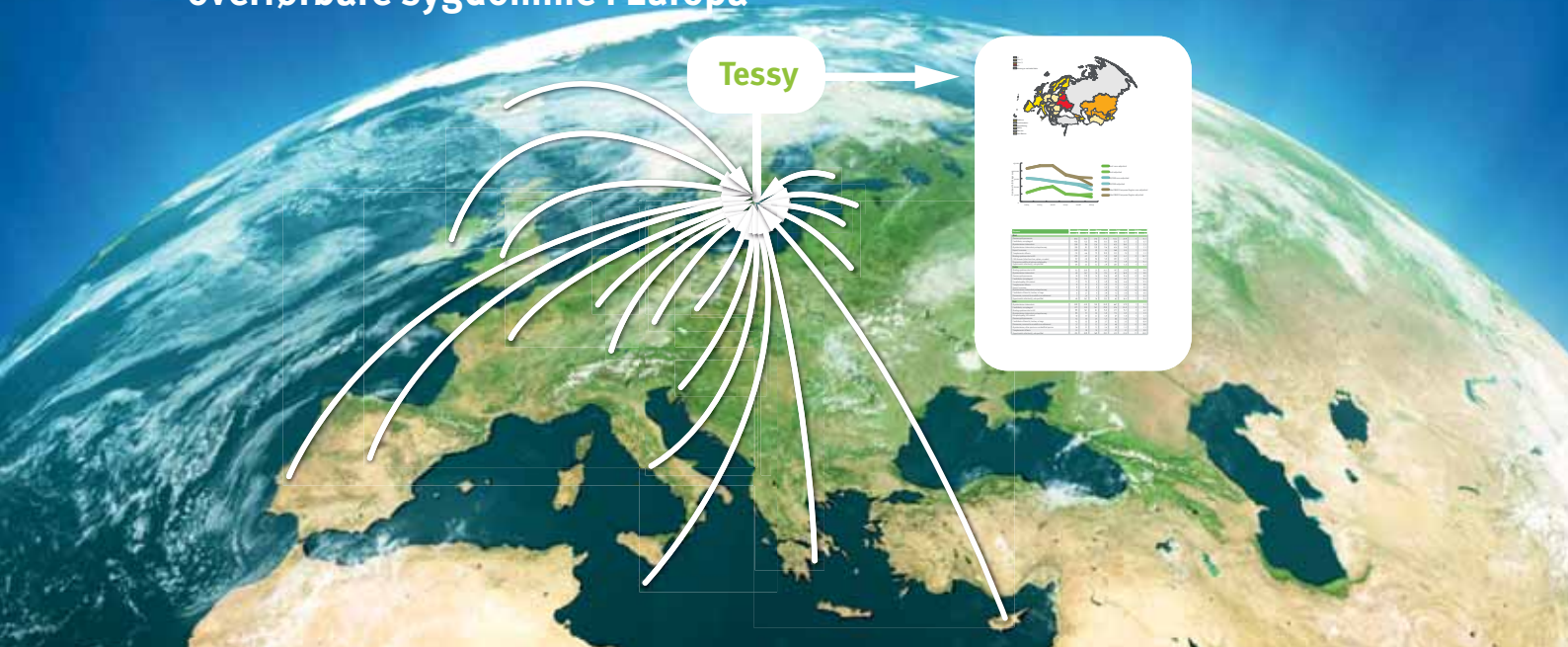
TESSy er et meget fleksibelt, integreret og interaktivt system, som gør det muligt at udføre specifikke datasøgninger og internationale sammenligninger. Det tilbyder

brugervenlige visninger af udvalgte resultater i forskellige downloadformater, f.eks. tabeller, figurer og kort.

ECDC offentliggør hvert år sin epidemiologiske årsrapport, som er en enestående publikation, der gør det muligt at sammenligne tal vedrørende overførbare sygdomme i Europa. Tallene bruges ikke kun til at undersøge, hvad der er sket, og hvad der sker lige nu, men er også med til at identificere fremtidige tendenser og politiske tiltag.

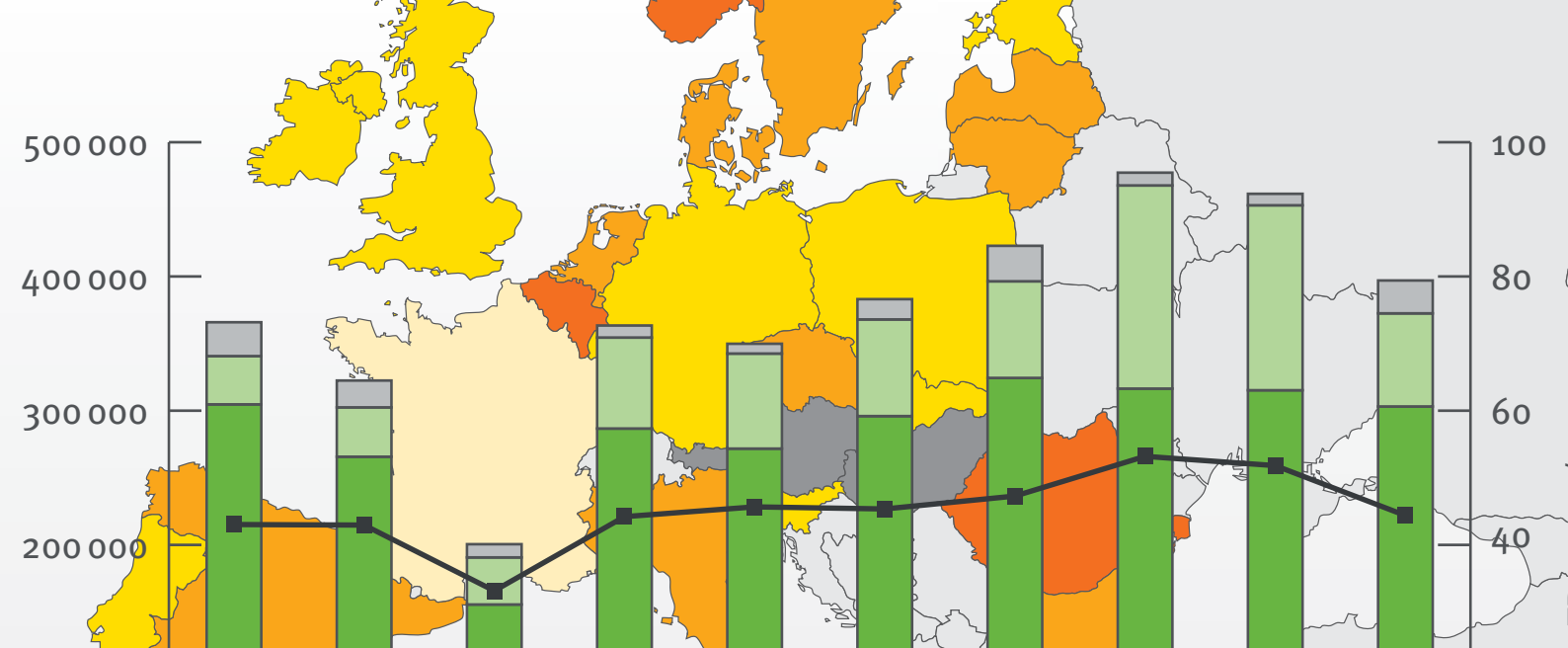
TESSy, kontaktpunktet for data vedrørende overførbare sygdomme i Europa

Overvågningsnetværk

Specialiserede folkesundhedseksperter i de enkelte medlemsstater indsender data til TESSy, som derefter valideres og analyseres af ECDC. Specialisterne er fra følgende netværk:

- det europæiske netværk for influenzaovervågning
- det europæiske netværk for fødevare- og vandbårne sygdomme og zoonoser
- det europæiske netværk for overvågning af seksuelt overførte sygdomme
- det europæiske netværk for overvågning af invasive bakterielle sygdomme
- det europæiske netværk for overvågning af hiv/aids
- det europæiske netværk for overvågning af tuberkulose
- det europæiske netværk for overvågning af antimikrobiel resistens
- det europæiske netværk for hospitalsinfektioner
- det europæiske netværk for overvågning af legionærsyge
- det europæiske netværk for overvågning af difteri
- det europæiske netværk for overvågning af antibiotikaforbrug
- det europæiske netværk for overvågning af sygdomme, der kan forebygges ved vaccination
- det europæiske netværk for overvågning af Creutzfeld-Jacobs sygdom
- *det europæiske netværk for overvågning af hepatitis B/C (fra 2012).*

Videnskabelig rådgivning – dokumentation for handling

ECDC leverer videnskabelig rådgivning og vejledning, som politikere og folkesundhedseksperter kan bruge til at underbygge deres beslutninger. ECDC's dedikerede forskere og epidemiologer udfører risikovurderinger på anmodning fra Europa-Kommissionen eller en medlemsstat. Deres arbejde går fra bestilling af litteraturgennemgange og statistiske analyser til indsamling af videnskabelige udtalelser fra internationale eksperter. For at kunne udvikle officielle videnskabelige råd og vejledninger opretter ECDC ad hoc-paneler, som kommer med en indledende udtalelse, der derefter debatteres, gennemgås og godkendes af ECDC's rådgivende forum.

Uafhængige udtalelser

Den videnskabelige rådgivning og vejledning fra ECDC er strengt uafhængig og fri for påvirkning fra alle kommercielle eller andre interesser. Potentielle interessekonflikter blandt medarbejdere eller eksperter evalueres omhyggeligt. Dette er et nøgleprincip, som ECDC er meget omhyggeligt med ikke at bryde.

ECDC har formelle aftaler med de nationale referencelaboratorier.

Folkesundhed og mikrobiologi — detektivarbejde vedrørende smitstoffer

Kontrol med overførbare sygdomme er afhængig af påvisning og karakterisering af smitstoffer i laboratoriet. ECDC har ikke egne laboratorier, men har i stedet formelle aftaler med de nationale referencelaboratorier på vigtige folkesundhedsinstitutter i EU-medlemsstaterne. ECDC fremmer udvikling og effektivt samarbejde om et folkesundhedsmæssigt mikrobiologisk system, som kan give rettidige og pålidelige oplysninger om forebyggelse af

smitsomme sygdomme og kontrol med disse i de enkelte lande samt på EU-niveau. Laboratorierne får kontrakter på at støtte de europæiske overvågningsaktiviteter og levere professionel uddannelse. ECDC vejleder om de folkesundhedsmæssige mikrobiologiske funktioner på referencelaboratorierne, arbejder hen mod harmonisering af standarder og overvåger kvaliteten.

A detailed microscopic image showing human cells with long, hair-like cilia extending from their surface. Several spherical viruses with a red core and a blue outer shell are visible, some attached to the cilia. A large, detailed view of a single virus is shown in the bottom right corner.

Eksempler på nylige henvendelser:

- Hvordan anvender man bedst den nye papillomavirusvaccine mod livmoderhalskræft?
- Der er udbrudt Q-feber hos geder i Nederlandene. Hvordan kan det true menneskers sundhed?
- Hvor ofte skal sæddonationer testes for virussygdomme?
- Hvis der kommer en ny pandemi, skal EU så købe vacciner til alle lande for at opnå den bedste omkostningseffektivitet, og hvor meget har de enkelte lande behov for?
- Hvordan håndterer vi risikoen for hæmoragisk feber (junínvirus) hos mennesker ved transplantationer?
- Kan koleraudbruddet i Haiti komme til at udgøre en trussel for europæiske borgere?

Influenzavirus i svælget, grafik

Udvikling af vejledning vedrørende sæsoninfluenza

Når ECDC skal udvikle vejledning om en ny sæsoninfluenza, gennemfører ECDC først en risikovurdering internt, hvor man ser på tidlige rapporter fra nationale myndigheder for at identificere tendenser, smitemønstre, sværhedsgrad, sårbare befolkningsgrupper og udfald. Resultater, analyser og forslag til vejledning forelægges derefter medlemmer af ECDC's rådgivende forum og andre eksterne eksperter til vurdering. Efterhånden som sæsonen udvikler sig, overvåges sværhedsgraden nøje, og hvis det står klart, at det bliver en mere alvorlig sæson end normalt, udsender ECDC varslinger til myndighederne i medlemsstaterne og til folkesundhedseksperterne og informerer offentligheden. Virologiske analyser, som bekræftes af ECDC-koordinerede feltstudier, vurderer vaccins egnethed i en given sæson. Sådanne analyser bekræftede f.eks., at sæsoninfluenzavaccinerne i 2010 beskyttede mod sæsonens influenzavirus. ECDC's Venicenetværk (Vaccine European New Integrated Collaboration Effort) holder også øje med det nationale vaccineforbrug. Efter anmodning fra Det Europæiske Lægemiddelagentur (EMA) udredte to ECDC-koordinerede, uafhængige multinationale videnskabelige undersøgelser specifikke bekymringer for vaccins sikkerhed. Alle disse samtidige aktiviteter bidrager til udvikling af politik, god praksis og

Udveksling af sidste nyt om influenza

vejledning om offentligt beredskab og indsatser, som derefter formidles til de relevante faggrupper, politikere og offentligheden.

»Hvis vi ikke kan finde en ekspert, som ikke er kompromitteret af særinteresser, hvad gør vi så? Leder videre!«

Johan Giesecke, ledende forsker

Folkesundhedskapacitet og formidling – vi lytter og reagerer

Støtte til at styrke kapaciteten i medlemsstaterne

Historien har vist, at det kræver tid og arbejde at opbygge gode folkesundhedssystemer til kontrol med smitsomme sygdomme. Disse systemer er sårbare og skal hele tiden vedligeholdes og udvikles for at fungere godt. Historien har også vist, at hvis ikke vi gør det, kan der hurtigt udvikle sig store epidemier, som det er både dyrt og vanskeligt at få under kontrol. Det er derfor en god investering i fremtiden at opretholde effektive folkesundhedssystemer.

ECDC støtter medlemsstaterne i deres indsats for at opbygge og vedligeholde stærke kontrolsystemer for overførbare sygdomme ved at vurdere den folkesundhedsmæssige kapacitet og behov og ved at tilbyde omfattende langsigtede uddannelsesprogrammer og løbende uddannelse af eksperter. I kraft af sin viden om og kapacitet inden for forebyggelse af og kontrol med overførbare sygdomme

og sit solide kendskab til folkesundhedsstrukturer i Europa indsamler og deler ECDC dokumentation vedrørende effektive og omkostningseffektive interventioner i samarbejde med forskellige interessenter.

Vi sørger for, at oplysningerne når frem til dem, der har brug for dem

En vigtig del af ECDC's arbejde er at formidle dets videnskabelige resultater og dele viden om, hvordan man effektivt kan formidle information til bestemte målgrupper, hvad enten det er politiske beslutningstagere, forskere, medier eller offentligheden.

Medlemsstaterne henvender sig til ECDC for at få rådgivning om risikoformidling og kommunikation under en krise, hvad enten de står over for en akut trussel eller bekæmper spredning af en endemisk sygdom. Kommu-

nikationen udvikler sig hele tiden. Nye interaktive medier spiller f.eks. nu en rolle i at hjælpe mange mennesker med at få information om sundhed, mens andre har begrænset adgang til eller interesse i disse nye teknologier.

For at imødekomme de nye behov og udfordringer inden for kommunikation i medlemsstaterne gør ECDC følgende:

- arbejder på en evidensbase for sundhedskommunikation
- identificerer de bedste metoder til at kommunikere med forskellige segmenter af offentligheden
- indsamler og formidler god praksis og nye idéer
- undersøger mulighederne for at bruge nye medier.

ECDC-publikationer

ECDC udarbejder publikationer om en bred vifte af overførbare sygdomme, lige fra den omfattende *Annual epidemiological report on communicable diseases in Europe* og *Annual Threat Report*, en analyse af trusler, som overvåges i EU, til tekniske rapporter og vejledning. De videnskabelige publikationer er henvendt til eksperter og udgives på engelsk. Publikationer til offentligheden udarbejdes på de 23 officielle EU-sprog plus islandsk og norsk.

Eurosurveillance

Dette ugentlige videnskabelige onlinetidsskrift er et af de førende tidsskrifter om overførbare sygdomme i Europa. Det er et frit tilgængeligt tidsskrift uden forfatterhonorarer. Det er kendt for sin hurtige reaktion på helt aktuelle emner og var det første tidsskrift med peerreview, som offentliggjorde en indledende analyse af genomet i det pandemiske H1N1-influenza A-virus.

Hjemmeside

ECDC's hjemmeside indeholder nyheder, opdateringer og detaljerede oplysninger om overvågning, videnskabelige rapporter, uddannelse og andre aktiviteter, herunder links til nationale organer og EU-organer.

COLD? FLU?

**GET WELL
WITHOUT
ANTIBIOTICS**

18 November
2009

For more information, visit
antibiotic.ecdc.europa.eu

**EUROPEAN
ANTIBIOTIC**

*Kampagner over hele Europa markerer
den europæiske antibiotikadag.*

Støtte til nationale kampagner

Den europæiske antibiotikadag

Den europæiske antibiotikadag er et ECDC-initiativ, som afholdes hvert år i den uge, hvor 18. november falder. Formålet er at levere en platform til nationale kampagner om fornuftig brug af antibiotika. Antibiotikaresistens er identificeret som en af de mest presserende trusler i Europa, og korrekt brug af antibiotika er helt afgørende for at forhindre stigningen i resistente bakterier.

Siden den første europæiske antibiotikadag i 2008 har initiativet specifikt henvendt sig til offentligheden, de praktiserende læger samt ordinerende læger og sygeplejersker på hospitaler.

Toolkits

ECDC's kommunikationstoolkits leveres til nationale folkesundhedsmyndigheder for at bistå med at øge kendskabet til forebyggelse af og kontrol med specifikke overførbare sygdomme. Toolkittene indeholder vigtige budskaber og materialer, som kan tilpasses nationale eller lokale sundhedskommunikationskampagner.

Kampagneplakater kan nemt tilpasses lokale behov.

»Det er helt afgørende at få formidlet budskabet om, at europæiske borgeres beskyttelse mod smitsomme sygdomme ikke er tilfældig, men skyldes hårdt arbejde, og at billedet nemt kan ændre sig, hvis dette arbejde ikke fortsætter.«

Karl Ekdahl, leder af enheden for folkesundhedskapacitet og kommunikation

Myg kan overføre sygdomme som malaria og denguefeber.

ECDC's sygdomsprogrammer — det dækker vi

EU's medlemsstater har forpligtet sig til at dele oplysninger om en række overførbare sygdomme. I den henseende støtter ECDC's programmer udvikling af specifikke EU-politikker samt indførelse, overvågning og evaluering af dem. Aktivitets- og sygdomsområder:

Antimikrobiel resistens og hospitalsinfektioner

Antibiotikabrug, antibiotikaresistens og forskellige typer infektioner på hospitaler og andre sundhedscentre.

Sygdomme, der kan forebygges med vaccination, og invasive bakterieinfektioner

Vaccinationsspørgsmål og de sygdomme, der kan forebygges med vaccination, f.eks. difteri, infektioner med *Haemophilus influenzae* type B, mæslinger, meningokoksygdom, fåresyge, kighoste, pneumokokker, polio, rabies, rotavirusinfektion, røde hunde, stivkrampe, humant papillomavirusinfektion (HPV) og varicella.

Tuberkulose

Tuberkulose og problemet med lægemiddelresistens. Også saminfektion med hiv.

Forebyggelse er afgørende.

Enkle hygiejeforanstaltninger kan begrænse smittespredningen.

Influenza

Sæsoninfluenza, pandemisk influenza og fugleinfluenza. Programmet arbejder også med spørgsmål i forbindelse med influenzavaccination, antivirale lægemidler og begyndende resistens mod dem.

Nye og vektorbårne sygdomme

Sygdomme, som bæres af insekter og andre »vektorer«, rejserelaterede sygdomme og nye eller potentielt tilbagevendende sygdomme: chikungunyafeber, denguefeber, hantavirusinfektioner, lymeborreliose, malaria, pest, Q-feber, sars (severe acute respiratory syndrome), koppper, centraleuropæisk hjernebetændelse (TBE), tularæmi, virale hæmoragiske febre, vestnilfeber og gul feber.

Fødevarer- og vandbårne sygdomme og zoonoser

Sygdomme, som kan overføres fra dyr til mennesker (zoonoser), f.eks. botulisme, brucellose, campylobacte-

riose, legionellose, Creutzfeldt-Jakobs sygdom og andre overførbare spongiforme encefalopatier, cryptosporidiose, echinococcose, giardiasis, hepatitis A, hepatitis E, infektion med *Escherichia coli*, listeriose, norovirusinfektion, salmonellose, shigellose, toxoplasmose, trikinose og yersiniose.

Hiv, seksuelt overførte infektioner og andre blodbårne sygdomme

Klamydia, gonorré, syfilis, hepatitis B, hepatitis C og hiv/aids.

Overførbare sygdomme — nogle af de største trusler

Antimikrobiel resistens og hospitalsinfektioner

Infektioner, som skyldes antibiotikaresistente bakterier, er blevet et kæmpemæssigt og hurtigt voksende problem, særligt på hospitaler. Det er vanskeligt at dræbe disse bakterier, og derfor medfører de langvarig sygdom, lange hospitalsophold og større risiko for dødsfald.

Hiv/aids

Det skønnes, at 30 % af de 700 000 mennesker, som lever med hiv i Europa, ikke ved, at de er smittet. Derfor kan de ikke få udbytte af den tilgængelige behandling, og de kan uden at vide det overføre hiv til andre, f.eks. partnere eller ufødte børn.

Tuberkulose

Antallet af tuberkulose tilfælde stiger blandt sårbare grupper, f.eks. migranter og hivpositive. Der ses i EU tilfælde af lægemiddelresistent tb, som er meget vanskelige eller umulige at behandle.

Influenza

Hver vinter bliver hundredtusindvis af mennesker i EU alvorligt syge af sæsoninfluenza. På en gennemsnitlig influenzasæson dør flere tusind af de smittede, og det er ofte unødvendigt, da der findes effektive vacciner til personer i risikogrupperne.

Klimaændringer

Klimaændringer kan føre til nye sygdomsmønstre i Europa ved f.eks. at flytte transmissionszonerne for vektorbårne sygdomme som hantavirus, vestnilvirus, TBE, Lymeborreliose, malaria og denguefeber.

Lav vaccinationsdækning

På grund af den lave vaccinationsdækning i visse lande er sygdomme som mæslinger ikke under kontrol og gør nu comeback. Hvis vaccinationsdækningen fortsat falder, er der risiko for, at sygdomme som polio, der ellers er udryddet i Europa, vender tilbage.

Sådan kan du blive involveret

Uddannelse

Uddannelse er en central del af ECDC's arbejde og giver ekspertise til fagfolk fra folkesundhedsinstitutter i hele EU. ECDC uddanner også undervisere, udvikler uddannelsesmateriale og støtter uddannelsesprogrammer i samarbejde med partnere for at styrke folkesundhedsarbejdet i medlemsstaterne. Følgende emner har været dækket: epidemiologiske aspekter af vaccination, tidsserieanalyse, deskriptive metoder og introduktion til modeller og prognoser samt fælles uddannelse i ledelsesmæssige, epidemiologiske og mikrobiologiske aspekter af udbrudsundersøgelser.

Det ECDC-koordinerede europæiske uddannelsesprogram for feltepidemiologi (EPIET) tilbyder et toårigt kursus og praktiske erfaringer med feltepidemiologi med henblik på overvågning af og kontrol med overførbare sygdomme i EU.

Parallelt hermed driver ECDC og partnerorganisationer det europæiske uddannelsesprogram for folkesundhed og mikrobiologi (Euphem), som er endnu et toårigt kursus, der foregår på uddannelsessteder på laboratorier over hele Europa.

ECDC fremmer også gensidig støtte mellem landene via onlineudveksling og partnerordninger (twinning schemes), deling af laboratorier og protokoller.

ECDC engagerer eksterne eksperter

ECDC inviterer forskere med relevant ekspertise til at deltage i centrets videnskabelige paneler og bistå centret i dets aktiviteter. For at udvide sin liste over potentielle eksperter har ECDC oprettet en fortegnelse over ekspertkandidater, hvor alle eksperter med relevant ekspertise og videnskabelig kompetence inviteres til at indsende en ansøgning.

Desuden udsender ECDC udbud og indkaldelser af forslag til tilskud for at udføre specialiseret arbejde.

»Vi uddanner epidemiologer, som man uddannede kirkebyggere i gamle dage — de måtte lære arbejdet ved at udføre det, og først da kom de med i lavene. Det gør vi også. Én af vores ordninger involverer omkring 50 højtuddannede personer fra universiteter og folkesundhedsinstitutter, der har behov for konkret erfaring, og vi betaler for at få dem placeret uden for deres eget land, så de kan lære på jobbet. Folkesundhedskirken — vi kan måske ikke se, hvor storslået den er endnu, men vi opbygger dens essentielle fundament og håber, at den aldrig bliver revet ned.«

Denis Coulombier, leder af enheden for beredskab og indsatsstøtte

Direktøren med medlemmerne af ECDC's bestyrelse

Nøglefakta om ledelse

ECDC refererer som uafhængigt EU-agentur til en **bestyrelse**, hvis medlemmer er udpeget af medlemsstaterne og Europa-Kommissionen. Bestyrelsen udpeger ECDC's direktør og holder denne ansvarlig for ledelsen og forvaltningen af centret. Det skal også sikre, at centret varetager sin mission og udfører de pålagte opgaver i overensstemmelse med grundforordningen om oprettelse af ECDC. Bestyrelsen godkender og overvåger implementeringen af ECDC's arbejdsprogram og budget, vedtager årsberetningen og regnskabet og fungerer alt i alt som centrets styrende organ. Den mødes mindst to gange om året.

Det **rådgivende forum** rådgiver centrets direktør om kvaliteten af det videnskabelige arbejde, ECDC udfører. Det består af højtstående repræsentanter for de nationale sundhedsmyndigheder og -organer, som er udvalgt af medlemsstaterne ud fra deres videnskabelige kompetence, og en folkesundhedsrepræsentant fra Europa-Kommissionen. De europæiske videnskabelige sammenslutninger og NGO'er kan også sende observatører til det rådgivende forum. ECDC's direktør indbyder WHO til at deltage i møderne for at sikre synergi mellem WHO's og ECDC's videnskabelige arbejde. Ud over at rådgive ECDC fungerer det rådgivende forum også som kanal for udveksling af oplysninger og som videnspulje inden for sundhedsområdet for medlemsstaterne. Det rådgivende forum mødes mindst fire gange om året.

ECDC's **kompetente organer er** institutioner eller videnskabelige organer, der leverer uafhængig videnskabelig og teknisk rådgivning eller kapacitet til praktisk handling. De er udpeget af medlemsstaternes regeringer. De yder støtte til ECDC, og ECDC samarbejder med dem om alle sine aktiviteter, især om forberedende arbejde til videnskabelige udtalelser, videnskabelig og teknisk bistand, indsamling af data, identifikation af nye sundhedstrusler samt informationskampagner rettet mod offentligheden.

- Startet: **maj 2005**
Agenturets beliggenhed: **Stockholm, Sverige**
Direktør: **Marc Sprenger**
Medlemsstater: **EU-27 og de tre øvrige EØS-lande**
Grundforordning: **Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 851/2004 af 21. april 2004 om oprettelse af et europæisk center for forebyggelse af og kontrol med sygdomme**
Budget: **56 mio. EUR i 2010**
Medarbejdere: **350**

Samarbejde med partnere

ECDC støtter aktivt hele EU-systemet og dets medlemsstater i deres indsats for at forbedre forebyggelsen af og kontrollen med overførbare sygdomme. Vi leverer rådgivning og dokumentation til vigtige EU-partnere — især Europa-Parlamentet, Europa-Kommissionen og EU-formandskaberne — for at støtte indsatser på EU-niveau. Vi leverer også rådgivning og, når vi bliver bedt om det, praktisk bistand til vores nationale partnere i medlemsstaterne.

Ud over EU-medlemsstaterne arbejder ECDC sammen med de øvrige EØS-lande Island, Liechtenstein og Norge. ECDC er også begyndt at involvere EU-kandidatlande (Kroatien, Montenegro, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien og Tyrkiet) samt potentielle EU-kandidatlande og landene i den europæiske naboskabsordning. ECDC har et tæt samarbejde med WHO og andre vigtige globale partnere som f.eks. USA's og Kinas centre for forebyggelse af og kontrol med sygdomme samt den canadiske folkesundhedsmyndighed, Public Health Agency of Canada. ECDC interagerer også aktivt med ngo'er.

■ EU (Den Europæiske Union)

27 medlemsstater

■ EØS/EFTA

Island, Liechtenstein, Norge

■ EU-kandidatlande

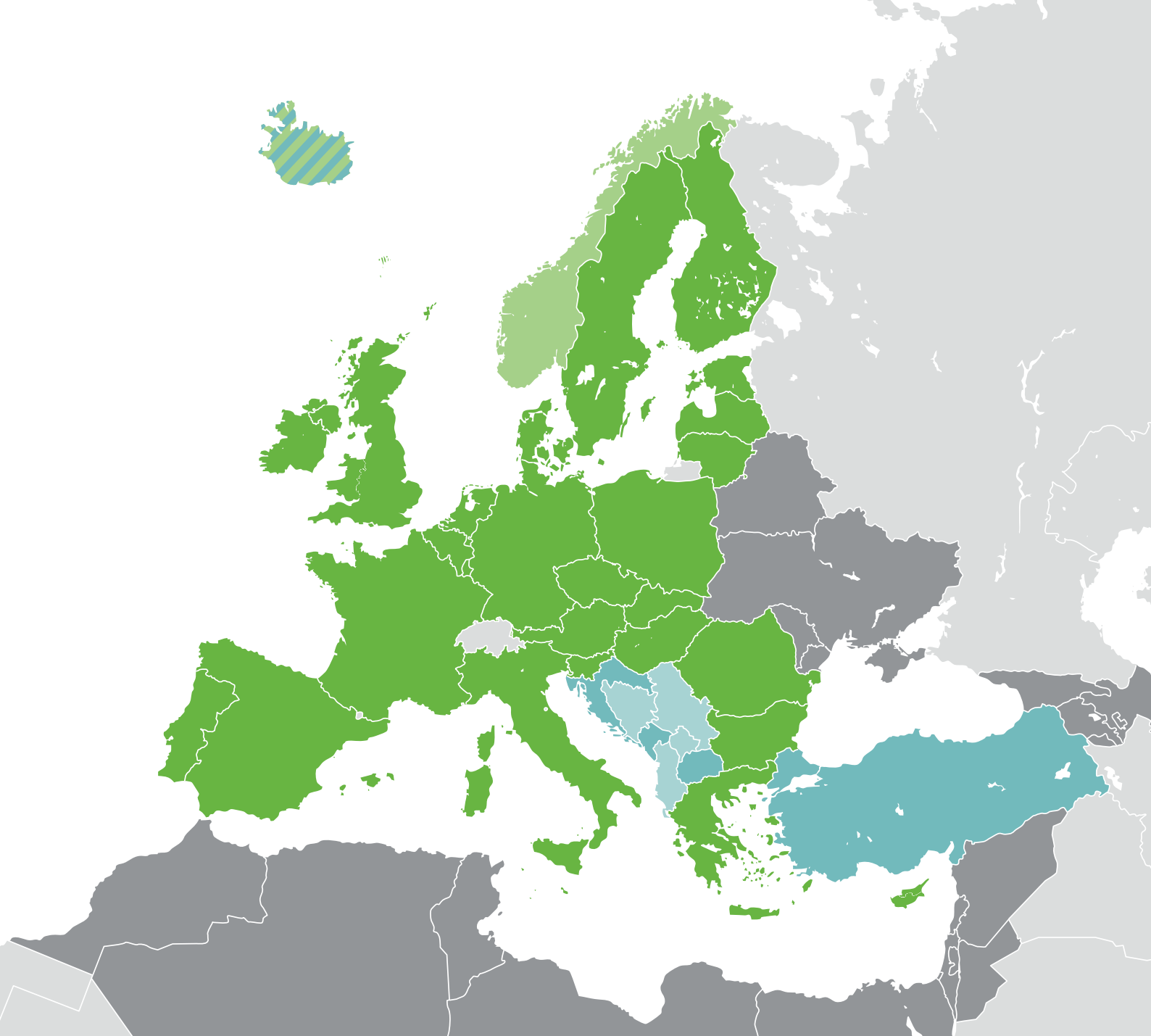
Island, Kroatien, Montenegro, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, Tyrkiet

■ Potentielle kandidatlande

Albanien, Bosnien-Hercegovina, Kosovo i henhold til FN's Sikkerhedsråds resolution nr. 1244/99, Serbien

■ Den europæiske naboskabsordning

Algeriet, Armenien, Aserbajdsjan, Egypten, Georgien, Hviderusland, Israel, Jordan, Marokko, Moldova, Libanon, Libyen, Det palæstinensiske selvstyre, Syrien, Tunesien, Ukraine

Alle fotos © ECDC, undtagen:

© Tobias Hofsäss: forside til venstre

© Istockphoto: forside til højre, s. 6, s. 7, s. 9, s. 11, s. 14, s. 18, s. 19 og s. 26

© Reporters: s. 8

© Science Picture Library: s. 12, s. 20.

Gengivelse af indholdet heri er tilladt med kildeangivelse. Fotos, som er anvendt i denne publikation, og som er ophavsretligt beskyttet, må ikke anvendes til andre formål end denne publikation uden udtrykkelig tilladelse fra indehaveren af ophavsretten.

SÅDAN FÅR MAN FAT I PUBLIKATIONER FRA EU

Gratis publikationer:

- Via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).
- Hos Den Europæiske Unions repræsentationer eller delegationer.
Kontaktoplysninger kan findes på: <http://ec.europa.eu> eller fås ved at sende en fax til +352 2929-42758.

Betalingspublikationer:

- Via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Betalingsabonnementer (f.eks. *Den Europæiske Unions Tidende og samlinger af afgørelser fra Den Europæiske Unions Domstol*):

- Via Den Europæiske Unions Publikationskontors salgskontorer (http://publications.europa.eu/others/agents/index_da.htm).

**Det Europæiske Center for Forebyggelse af
og Kontrol med Sygdomme (ECDC)**

Postadresse:

ECDC, 171 83 Stockholm, SVERIGE

Besøgsadresse:

Tomtebodavägen 11A, Solna, SVERIGE

Tlf. +46 858601000

Fax +46 858601001

www.ecdc.europa.eu

Et EU-agentur

www.europa.eu

Denne brochure er tilgængelig på følgende sprog:

bulgarsk, dansk, engelsk, estisk, finsk, fransk, græsk, irsk, islandsk,
italiensk, lettisk, litauisk, maltesisk, nederlandsk, norsk, polsk,
portugisisk, rumænsk, slovakisk, slovensk, spansk, svensk, tjekkisk,
tysk og ungarsk.

■ Publikationskontoret

